

(ਸੀ) ਬੈਂਕ ਸਰਪਲੱਸ ਰਕਮ 'ਤੇ ਇੱਕ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਹੋਰ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ, ਆਮ ਹੱਕਦਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ;

ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਆਪਾਲ ਵਿਰਮਾਨੀ

(ਡੀ) ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ A., D. 9, ਅਤੇ ਨੁਮਾਇਸ਼ਾਂ D. 10 ਅਤੇ D. 11 ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਬੈਂਕ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਪਲੱਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕਰ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ; ਅਤੇ

ਕਪੂਰ ਜੇ.

(ਈ) ਇਹ ਕਿਸੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਜਾਂ ਸਾਂਝੇ ਖਾਤੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ। ਬੈਂਕ ਦੇ ਖਰਚੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ।

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ. ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬੈਂਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਸਮੇਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ।

ਫਾਲਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕਪੂਰ ਜੇ.ਜੇ.ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਦਿੱਲੀ ਕਲੋਥ ਐਂਡ ਜਨਰਲ ਮਿੱਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ

ਲਿਮਿਟੇਡ, ਦਿੱਲੀ, ਐਮਪੈਲੈਂਟ।

ਬਨਾਮ

ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1950 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 222

ਭਾਰਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਐਕਟ (1872 ਦਾ ਐਕਟ IX)-ਸੈਕਸ਼ਨ 56-
ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ-ਕਦੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

1954
24, ਨਵੰਬਰ

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਬਾਹਰੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣਤਾ ਜਾਂ ਡਰਾਫਟਸਮੈਨਸ਼ਿਪ ਦੀ ਬੇਢੰਗੀ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

(i) ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(ii) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ

(iii) ਇਹ ਕੁਝ ਇੰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਹਿ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਈ.ਐਲ. ਤਨੇਜਾ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਦਿੱਲੀ, ਮਿਤੀ 31 ਅਗਸਤ, 1950 ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ 46,712 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤਕ ਲਾਗਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ।

ਐਨ ਸੀ ਚੈਟਰਜੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸੀ.ਕੇ. ਢਾਫਟਰੀ, ਸਾਲੀਸਿਟਰ-ਜਨਰਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਫਲਸ਼ੋ, ਜੇ.

ਫਲਸ਼ੋ, ਜੇ. ਇਹ ਦਿੱਲੀ ਕਲੋਥ ਐਂਡ ਜਨਰਲ ਮਿੱਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ, ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਕੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਹੈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ 46,712 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਨ, ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ। ਦਸੰਬਰ, 1945 ਦੇ ਬਾਰੇ, ਮੁਦਈ, ਕੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ, ਜਿਸ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਮੈਕਲਾਗਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ "ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਗਤੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ" ਵਜੋਂ ਵਰਣਿਤ ਉਦਯੋਗਿਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਆਪਣੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਪਣੇ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਮਨਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸਿਰਫ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੀ ਪੱਤਰਾਂ, ਪੀ. 2, ਪੀ. 3 ਅਤੇ ਪੀ. 4 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੀ ਮਿਤੀ 29 ਜਨਵਰੀ, 1946 ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ- (ਪੰਨਾ 87)

ਦਿੱਲੀ
ਕਲਾਥ ਅਤੇ
ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕੁੰ:
ਲਿਮਿਟਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ.
ਕਪੂਰ
ਫਾਲਜ਼ੋ, ਜੇ.

28 ਦਸੰਬਰ, 1945 ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਨੰ. ਡੀ. ਐੱਮ. 1 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਓ, ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਮਿੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਗਤੀ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ --

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੱਚਤ ਦਾ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਾਂਗੇ। ਸਿਰਫ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਸਲਾਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ. ਇਸ ਰਕਮ ਦਾ 2.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਾਡੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਮ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ, 2.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਭੁਗਤਾਨ ਸਿਰਫ ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਿੱਜੀ ਯਤਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਅਸਲ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਸਪਿਨਿੰਗ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਲਾਗਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਆਵਰਤੀ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਪਰ ਭੁਗਤਾਨ ਸਿਰਫ ਪਹਿਲੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਬੱਚਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਸੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ p. 3 ਮੁਦਈ ਤੋਂ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਤੱਕ, ਮਿਤੀ 31 ਜਨਵਰੀ, 1946 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:--

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਥ
ਅਤੇ ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕੁੰ:
ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ
ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਐਲ.
ਕਪੂਰ

ਫਾਲਜ਼ੋ, ਜੇ.

"ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 12853, ਮਿਤੀ 29 ਜਨਵਰੀ, 1946 ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਿੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਸਮਝ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਸਿਰਫ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਸਾਲਾਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬੱਚਤ ਦਾ 20 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿਲਣਗੇ। 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਘੱਟ ਅੰਕੜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਰਕਮ ਦਾ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ 5 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਬਕਾਇਆ।

ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਬਚਤ ਆਵਰਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਬੱਚਤ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੋ।

ਇਹ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਸਪਿਨਿੰਗ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਲਾਗਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਅਧਾਰ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਵੰਬਰ ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ ਲਈ ਔਸਤਨ 24 ਘੰਟੇ ਉਤਪਾਦਨ ਜਾਂ ਸਾਲ 1945 ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ।

ਟਾਈਮ ਅਤੇ ਮੋਸ਼ਨ ਸਟੱਡੀ ਦਾ ਕੰਮ ਜਿਆਦਾਤਰ ਸਿੱਖਿਆਦਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਓਪਰੇਟਰ ਵਧੀਆ ਆਦਤਾਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਘਟਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਕੰਮ, ਇਸ ਲਈ, ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ

ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਸੰਗਠਨ, ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਪਲਾਂਟ ਲੇਆਉਟ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ।

ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਖਰੀ ਪੱਤਰ ਪੀ, 4, ਪੰਨਾ 88) ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ 5 ਫਰਵਰੀ, 1946 ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ-

"31 ਜਨਵਰੀ, 1946 ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ DM 3 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਓ, ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਆਦਿ 'ਤੇ ਦੱਸੇ ਗਏ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।"

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਪੂਰ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਪਿਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਅਤੇ 21 ਫਰਵਰੀ, 1946 ਨੂੰ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੀ. 5 1 (ਪੰਨਾ 122) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅੰਕੜਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਛੇ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੰਜ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਹਰੇਕ ਸ਼ਿਫਟ ਲਈ ਇੱਕ ਹੈਡ-ਡੋਫਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਡੋਫਰ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਟਾਫ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਸਨੇ ਸਪਿਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ 21 ਮਾਰਚ, 1946 ਨੂੰ, ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 61 (ਪੰਨਾ 135) ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦੋ ਸਪਿਨਿੰਗ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਿੱਲ 2 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਿੱਲ 1 ਵਿੱਚ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 150 ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 126 ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਵੀ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਅਤੇ "ਲੈਪੇਟਾ" ਬੌਬਿਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਦਿੱਲੀ
ਕਲਾਥ ਅਤੇ
ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕੁੰ:
ਲਿਮਿਟਿਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ.
ਕਪੂਰ

ਫਾਲਜ਼ੋ, ਜੇ.

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਥ
ਅਤੇ ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕ੍ਰੰ:
ਲਿਮਿਟਿਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ
ਫਾਲਜ਼ੋ, ਜੇ.

24 ਜੁਲਾਈ 1946 ਦੀ ਮਿਤੀ 24 ਜੁਲਾਈ 1946 ਦੀ ਸਪਿਨਿੰਗ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ, ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਪੀ. 11 (ਪੰਨਾ 125) 'ਤੇ ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ। "ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡੋਫਰਾਂ ਅਤੇ ਪੀਸਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਤੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ 4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ 52,500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਬੱਚਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਲੈਪੇਟਾ ਬੋਬਿਨ ਬਾਰੇ ਉਸਦੀ ਯੋਜਨਾ ਸਾਲਾਨਾ 99,600 ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਚਤ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ 37,000 ਦੀ ਹੋਰ ਬਚਤ ਹੋਰ ਕੀਤੀ ਡੈਫਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਾ ਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ 1,89,100 ਰੁਪਏ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਲਾਨਾ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਸਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸਨੂੰ ਕੁਝ ਟੈਸਟ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਪਹਿਲੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸ਼ਿਫਟ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਪੂਰੇ ਹਫ਼ਤੇ ਲਈ, ਜਿਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਉਸਨੇ 25 ਅਗਸਤ, 1946 (ਪੰਨਾ 98) ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਪੀ. 14 ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਟੈਸਟਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਅਪਣਾ ਕੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ—

- (1) ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਪੁਲਿਸਿੰਗ,
- (2) ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਅਤੇ
- (3) ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1 ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਨੋਟ ਪੀ. 16 ਮਿਤੀ 2 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਕਪੂਰ ਨੇ ਸਪਿਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫੇਰ ਇੰਨਜੀਨਿਰਿੰਗ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਿਤੀ 2 ਸਤੰਬਰ (ਪੰਨਾ 149) ਦੇ ਨੋਟ ਡੀ.8 ਵਿੱਚ ਕਪੂਰ ਨੇ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਪਰ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਸਪਿਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। 12 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਪੱਤਰ ਡੀ. 9 (ਪੰਨਾ 150) ਲਿਖਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪਿਨਿੰਗ ਤੋਂ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਪਿਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਲਈ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਤਾਈ ਤੋਂ ਬੁਣਾਈ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲ ਮੁੜਨਾ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਬ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਮਿਲਜ਼ ਕੁੰ: ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ

ਵਾਲਜ਼ੋ, ਜੇ.

ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ, ਕਪੂਰ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ 25 ਸਤੰਬਰ, 1946 (ਪੰਨਾ 93) ਦਾ ਪੱਤਰ ਪੀ. 17 ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਫਲ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਅਤੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੰਪਨੀ ਨੇ 3,89,000, ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਯਾਨੀ ਕਿ 24 ਜੁਲਾਈ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ 1,89,000 ਰੁ. ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਵਧੇ ਹੋਏ ਮੁਨਾਫੇ ਵਜੋਂ 2,00,000 ਰੁ. ਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲੇ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਰਕਮ 19,450 ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਜਿਸਦਾ ਉਸਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 24 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੰਗ ਕਾਰਨ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਸਖ਼ਤ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਪੰਨਾ 19, ਮਿਤੀ 27 ਸਤੰਬਰ, 1946 (ਪੰਨਾ 94) ਨੇ ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਪੂਰ ਨੇ ਮਿੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਅਗਲਾ ਕਦਮ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1947 ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਦੋ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਭਰਤ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਚੜ੍ਹਤ ਰਾਮ, ਤਿਰਲੋਕੀ ਨਾਥ, ਸਪਿਨਿੰਗ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖਰਜੀ, ਡਿਪਟੀ-ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਅਤੇ ਜੈ ਕਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਗੁਪਤਾ, ਲਾਗਤ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਧਾਰਾ 420, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੋ ਖਿਲਾਫ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਥ
ਅਤੇ ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕ੍ਰੰ:
ਲਿਮਿਟਿਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ

ਫਾਲਜ਼ੋ, ਜੇ.

ਉਸ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਅਸਾਧਾਰਨ, ਪਰ ਸਮਝਦਾਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 202, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ 9 ਜੂਨ, 1947 ਨੂੰ, ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 203, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਪੂਰ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਚਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਰ ਕੇ, ਜਿਸਨੂੰ ਸਿਰਫ ਦੁਖਦਾਈ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਪੂਰ ਨੇ ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਮਿਤੀ 27 ਅਕਤੂਬਰ, 1947 ਨੂੰ ਮੰਗ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਫਰਵਰੀ, 1948 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਉਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੰਪਨੀ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ 3,89,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਾਂ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਉਸਨੇ 77,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਰਕਮ ਦਾ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 800 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਜੋ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਸਨ।

ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬਚਾਅ ਦਾ ਸਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਕੋਈ ਵਿਹਾਰਕ ਮੁੱਲ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸਦੇ ਸੁਝਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਲਾਭ ਉਤਪਾਦਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। . ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਸਪਿਨਿੰਗ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਲਾਗਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਅੰਤਿਮ ਸਨ। ਇਸ ਨੂੰ—

ਕੇਸ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸਨ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ, ਮੁਦਈ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਤਮ ਕਰਕੇ, ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਯਤਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਸਲ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। , ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸਨ।

ਦਿੱਲੀ
ਕਲਾਥ ਅਤੇ
ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕੁੰ:
ਲਿਮਿਟਿਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ.
ਕਪੂਰ
ਫਾਲਜ਼ੋ, ਜੇ.

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ:-

- (1) ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਕੀ ਸਨ?
- (2) ਕੀ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- (3) ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਸਪਿਨਿੰਗ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਲਾਗਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸਨ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸਕੀਮ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਉਪਯੋਗੀ ਸੀ ? ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਕੀਮ ਮੁਦਈ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ?
- (4) ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸੂਟ ਅਚਨਚੇਤੀ ਹੈ?
- (5) ਕੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ?
- (6) ਕੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੇ ਕੋਈ - ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ?

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਬ ਅਤੇ
ਜਨਰਲ ਮਿਲਜ਼ ਕੰ:
ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ
ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ

(7) ਕੀ ਮੁਦਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਜਾਂ
ਇੱਛੁਕ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥ ਸੀ?

ਫਾਲਜ਼ੋ, ਜੇ.

(8) ਕੀ ਮੁਦਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ,
ਮੁਦਈ ਦੀ ਕਿਰਤ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਅਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ,
ਵਿਗਿਆਨਕ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ? ਜੇ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ?

ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ
ਸਨ, ਮੁਦਈ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ
ਸਿਰਫ਼ ਤਿਰਲੋਕੀ ਨਾਥ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਪਿਨਿੰਗ
ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਸੀ ਪਰ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੈ ਕਿਸ਼ਨ ਦਾਸ, ਲਾਗਤ
ਅਧਿਕਾਰੀ। ਤਿਰਲੋਕੀ ਨਾਥ ਨੇ ਆਰ. ਡਬਲਯੂ. 1 1 ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ
ਮੁਦਈ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਆਲੋਚਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਤੇ
ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਤਕਨੀਕੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਸੰਖੇਪ ਦੇ
ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਸਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ
ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ,
ਪਰ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਮਿਆਦ ਸੀ ਜਿਸ
ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਪਾਬੰਦ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੋ ਅਤੇ
ਅਜ਼ਮਾਓ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ
ਸਕੀਮ ਇੰਨੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਸੰਭਾਵਿਤ
ਫਾਇਦਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਾਨਯੋਗ ਅਧੀਨ ਜੱਜ
ਨੇ ਇੱਕ ਆਮ ਆਦਮੀ ਲਈ, ਜਿਸਦਾ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ
ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ, ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀਆਂ ਮਿੱਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ
ਨਾਲ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਰਾਹ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਦੇ ਕੋਰਸ

ਮੁਕੱਦਮਾ ਜੋ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਚੱਲਿਆ, ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈ ਦੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੱਚਤ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਉਹ ਆਇਆ। ਸਿੱਟਾ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਨ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀਆਂ ਆਲੋਚਨਾਵਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਸਨ। ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਕ ਅਪਵਾਦ 1,63,920 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਥਿਤ ਸਾਲਾਨਾ ਬੱਚਤ ਲਈ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੇ ਧਾਗੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਧੀਨ ਮੁਦਈ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 32,784 ਰੁਪਏ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ 46,712 ਰੁਪਏ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ 800 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਥ
ਅਤੇ ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕੰ:
ਲਿਮਿਟਿਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ.
ਕਪੂਰ
ਫਾਲਜ਼ੋ, ਜੇ.

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਚੈਟਰਜੀ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਕੀਮਤੀ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਤ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਕਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੇ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਸਪਿਨਿੰਗ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਲਾਗਤ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਕਮ- ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਅੰਤਮ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿਓ, ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸੀ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਬ
ਅਤੇ ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕੁੰ:
ਲਿਮਿਟਿਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ
ਫਾਲਜ਼ੋ, ਜੇ.

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ।

ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਖਬਾਰੀ ਮਿਆਦ ਸੀ ਜੋ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਸਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਪਰੋਕਤ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ। ਅੰਤਮ ਜੱਜ. ਮੁਦਈ ਲਈ ਮਿਸਟਰ ਡੈਫਟਰੀ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਮਾਇਆ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ, ਪਰ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਟੱਲ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ— ਮੁਦਈ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਜੋ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਕੀਮਤੀ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਅਵਿਵਹਾਰਕ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਸਾਨ ਹੈ ਕਿ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਸਪਿਨਿੰਗ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਲਾਗਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਦਈ ਦੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅੰਤਮ ਜੱਜ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿ ਉਹ ਪਾਬੰਦ ਸਨ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੂਰਖਤਾਪੂਰਨ ਅਤੇ ਅਵਿਵਹਾਰਕ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਤੀਜੇ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪੰਨਾ 127 ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਚੇਸ਼ਾਇਰ ਅਤੇ ਫਿਫੀਟ ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:-

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਥ
ਅਤੇ ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕੰ:
ਲਿਮਿਟਿਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ
ਫਾਲਜ਼ੋ, ਜੇ.

"ਹੁਣ ਤੱਕ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਧਾਨਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਥੋਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜੇ ਵੀ ਹੋਰ ਹਨ ਜੋ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ। ਬਾਹਰੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਦਬਾਅ, ਪਰ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ। ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਆਮ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਬੇਢੰਗੇ ਡਰਾਫਟਮੈਨਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ, ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਇੱਕ ਇਤਫਾਕਿਕ ਅਚਨਚੇਤੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਇਹ ਭੁੱਲ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਪਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਖੁਦ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ, ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਵਿੱਚ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ 'ਵਪਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ' ਦਿਓ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਹੁੰਦਾ।

(1)

"ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਾਰਫਿੰਗਰ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਦਈ, ਇੱਕ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਨੂੰ ਜੈਟੀ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ, ਮਾਲ ਨੂੰ ਉਤਾਰਨ ਅਤੇ ਸਟੋਰ ਕਰਨ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਆਪਣੇ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੈਟੀ 'ਤੇ ਥੇਮਜ਼ ਵਿੱਚ ਵਧਾਇਆ, ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ, ਭਾਂਡਾ ਘੱਟ ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਡਿੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(1) (1889) 14 ਪੀ.ਡੀ. 64

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਥ
ਅਤੇ ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕੁੰ:
ਲਿਮਿਟਿਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ

ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਤਾਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਲਹਿਰਾਂ ਘਟ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਉਹ ਚਿੱਕੜ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਇੱਕ ਚੋਟੀ 'ਤੇ ਟਿਕ ਗਈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁਦਈ ਨੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ।

ਫਾਲਜ਼ੋ, ਜੇ.

ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਜੈਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਨਦੀ ਦਾ ਬੈਂਡ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀ, ਪਰ ਥੇਮਜ਼ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਪਰ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿ ਨਦੀ ਦੇ ਤਲ ਨੂੰ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਚਿਤ ਦੇਖਭਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਬੇੜੇ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪਾਉਣ ਲਈ। ਬੋਵੇਨ, ਐਲ.ਜੇ., ਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ—

"ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਲਵੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ, ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਵਾਰੰਟੀਆਂ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ, ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇਣਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਜੋ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਹਨ, ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਸਮਾਗਮਾਂ 'ਤੇ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਕੁਝ ਫਲ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਅਣਦੇਖੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇਸ ਦੇ ਬੋਝ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਜੋ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਵਾਜਬ ਹਨ।

ਸੱਠ ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਹੋਰ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਚ ਇਸਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਲੱਭਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਪਾਰਟੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਹੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ--

'ਮੁਦਈ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਕੂੜਾ ਚੱਟਾਨ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਹ 50,000 ਟਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਕੰਪਨੀ ਕਰੱਸ਼ਰ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈ। ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਰੱਸ਼ਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਟਨ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਪਿੜਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਅਤੇ, ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਕੰਮ ਰੁਕ ਗਿਆ।'

ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਕਿ ਹਰੇਕ ਪਾਰਟੀ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਕੰਮ. ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕੰਮ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਇੱਕ ਕਰੱਸ਼ਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਸਨ।

ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅਕਸਰ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਖਰੀ ਹਤਾਸ਼ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸਲਾਹ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦੀ ਸ਼ੱਕੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੇਲੋੜੀ ਲਚਕੀਲੇਪਣ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਜਾਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਾਜਬ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਆਕਰਸ਼ਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹੈ, ਜੱਜਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ। ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਜਿਸਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਰਾਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ; ਅਤੇ, ਵੀ

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਥ
ਅਤੇ ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕੁੰ:
ਲਿਮਿਟਿਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ.
ਕਪੂਰ

ਫਾਲਜ਼ੋ, ਜੇ.

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਬ
ਅਤੇ ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕ੍ਰੰ:
ਲਿਮਿਟਿਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ

ਫਾਲਜ਼, ਜੇ.

ਇਸ ਲਈ, ਜੱਜ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਤੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਟੈਸਟ ਕਈ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕੋ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ

ਸਕ੍ਰਟਨ, ਐਲ.ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ,' ਜੇਕਰ ਵਪਾਰਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ— ਬੇਸ਼ਕ ਅਜਿਹਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ; ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਆਈ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। (ਰੀਗੇਟ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਕੰ. (1)।

'ਪ੍ਰਥਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਹੇ ਚਲਦਾ ਹੈ; ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੀ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਦਰਸ਼ਕ ਬਣਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਲਈ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਸੁਝਾਉਣੀਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਆਮ, 'ਓਹ, ਜ਼ਰੂਰ' ਨਾਲ ਦਬਾਉਣਗੀਆਂ। (ਸ਼ੀਰਲਾ ਬਨਾਮ ਸਾਊਥਰਨ ਫਾਊਂਡਰੀਜ਼, ਲਿ. (2)।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਟੈਸਟ ਦੱਸਣਾ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਇਨੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਧਾਰਨ ਫਾਰਮੂਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭਾਵ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਵਜੋਂ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(1) (1918) 2 ਕੇ.ਬੀ. 592

(2) (1939) 2 ਕੇ.ਬੀ. 206

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਬੇਤੁਕਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕੰਪਨੀ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ? ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਸੁਝਾਅ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਅਵਿਵਹਾਰਕ ਜਾਪਦਾ ਹੋਵੇ, ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸੁਝਾਅ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣੀ ਸੀ ਕਿ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਸਪਿਨਿੰਗ ਸੁਪਰਿਨਟੈਂਡੈਂਟ ਅਤੇ ਕਾਸਟਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅੰਤਮ ਜੱਜ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਵਿਹਾਰਕ ਫਾਇਦੇ ਹਨ। ਸੁਝਾਅ- ਵੀ ਇਸ਼ਾਰੇ ਹੁੰਦੇ, ਪਰ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ 'ਕੋਈ ਸੁਝਾਅ ਕਾਫ਼ੀ ਅਮਲੀ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਮਿਆਦ ਸਮਝਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਸੁਝਾਅ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਹੋ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ਚੱਲਣ ਲਈ ਕਹੋ ਜੇਕਰ ਉਹ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਗੇ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਕਿੱਥੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਉਹ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੱਖ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ
ਕਲਾਥ ਅਤੇ
ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕੁੰ:
ਲਿਮਿਟਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ.
ਕਪੂਰ
ਫਾਲਜ਼ੋ, ਜੇ.

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਬ
ਅਤੇ ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕ੍ਰੰ:
ਲਿਮਿਟਿਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ
ਫਾਲਜ਼ੋ, ਜੇ.

ਦਰਅਸਲ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਬਹਿਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਿਸਟਰ ਡੈਫਟਰੀ ਨੇ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਮੂਲ ਸਬਿਤੀ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਪਰਤਿਆ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਸੁਝਾਅ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਨ ਬਲਕਿ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਕੱਲੇ ਤੱਥ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀ ਵਿਵਾਦ ਹੈ। ਸਾਰਣੀ D. 2 (ਪੰਨਾ 159) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 1945, 1946 ਅਤੇ 1947 ਲਈ ਇੱਕ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਮਿੱਲ ਨੰਬਰ 1 ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ 10s ਸਾਧਾਰਨ ਵਾਰਪ 16s ਬੀ.ਆਰ. ਵਾਰਪ, 10s ਸਾਧਾਰਨ ਵੇਫਟ ਅਤੇ 16s ਬੀ.ਆਰ. ਵੇਫਟ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਸਾਲ ਦੀ ਔਸਤ ਦੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। 1945 ਦੇ ਪੂਰੇ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਔਸਤ ਕੁਸ਼ਲਤਾ 89 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, 1946 ਵਿੱਚ 90.6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 1947 ਵਿੱਚ 89.1 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। 16s ਬੀ.ਆਰ. ਵਾਰਪ ਲਈ ਅੰਕੜੇ 89.7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, 92 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 90.6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਨ। 10 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਆਮ ਵੇਫਟ ਲਈ ਅੰਕੜੇ 85.2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, 85.8 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 86.1 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਨ। 16s ਬੀ.ਆਰ. ਵਾਰਪ ਲਈ ਅੰਕੜੇ 87.4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, 89.9 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 87.3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਨ। 1947 ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ, 1945 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ .1 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ 10s ਦਾ ਆਮ ਵੇਫਟ , 16s ਬੀ.ਆਰ. ਵਾਰਪ ਲਈ .7 ਅਤੇ 16s ਸਾਧਾਰਨ ਵੇਫਟ ਲਈ .9% ਹੈ, ਜਦਕਿ 16s ਬੀ.ਆਰ. ਵੇਫਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ .1 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅੰਸ਼ਿਕ ਬਦਲਾਅ ਸੌ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਅੰਕੜੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਇਹ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਅੰਤਰ ਨਾ ਦਿਖਾਉਂਦੇ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੀਵਾਂ ਹੈ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇਹ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜਲਦੀ ਹੀ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਸਪਿਨਿੰਗ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਧਿਰਾਂ ਜੋ ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਝਾਵਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਰਥਿਕਤਾ ਜਾਂ ਵਧੇ ਹੋਏ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਿਕਲੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸਦਾ ਕੰਮ ਸਪਿਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ 'ਡੌਫਰ' ਅਤੇ 'ਪੀਸਰ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 'ਡੌਫਰ' ਦਾ ਕੰਮ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਤਾਈ ਦੇ ਧਾਗੇ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬੋਬਿਨਾਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਖਮ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਬੁਣਾਈ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਧਾਗੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਤੋਂ ਭਰੇ ਹੋਏ ਬੋਬਿਨਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ। ਟੁਕੜਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਲ ਵਿੰਡਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬੁਣਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਅਤੇ ਮੁਸੀਬਤ ਦਾ ਇੱਕ ਸਦੀਵੀ ਸਰੋਤ ਅਖੌਤੀ 'ਲੈਪੇਟਾ' ਬੋਬਿਨ ਹਨ ਜੋ ਬੋਬਿਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਧਾਗਾ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਟੁਕੜਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਗੰਦੀਪਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਮੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨੁਕਸ ਨਾਲ ਜ਼ਖਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਕੰਪਨੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗੀ ਜੇ 'ਲਾਪੇਟਾ' ਬੋਬਿਨਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ ਲਈ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਸਿਰਫ ਵਿਅਰਥ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਨ।

ਦਿੱਲੀ
ਕਲਾਥ ਅਤੇ
ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕੁੰ:
ਲਿਮਿਟਿਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ.
ਕਪੂਰ
ਫਾਲਜ਼ੋ, ਜੇ.

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਥ
ਅਤੇ ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕੁੰ:
ਲਿਮਿਟਿਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ
ਫਾਲਜ਼ੋ, ਜੇ.

24 ਜੁਲਾਈ 1946, ਕਿ ਨੁਕਸਦਾਰ ਕੰਮ ਲਈ ਟੁਕੜਿਆਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਜਰਤਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗੀ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਾਹੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ, ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ। ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਕਿ ਟੁਕੜਿਆਂ 'ਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਸ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਖੌਤੀ ਲੈਪੇਟਾ ਕਾਰਡ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਕੁਝ ਚਿੰਨ੍ਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰ ਕੁਤਾਹੀ ਲਈ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨਾਲੋਂ ਜੋ ਵੀ ਵਧੀਆ ਦਿਮਾਗ ਹੈ, ਅਤੇ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਫਲ ਹੋਏ ਹਨ।

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਅਗਸਤ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕ ਸ਼ਿਫਟ ਦੇ ਟੈਸਟ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਚਾਰਜ ਅਧੀਨ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਵੱਧੀ ਹੋਈ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਡੋਫਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋਣ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਸਕਿੰਟਾਂ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਸੀ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਫ਼ ਬੋਬਿਨਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਟੈਸਟ ਲਈ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਟੈਸਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਮਸ਼ੀਨ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਕੁਝ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਵਾਧਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੀ। ਜਿਸ ਸੁਝਾਅ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਬਦਲਾਅ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਲਈ ਡੋਫਰਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਸਕੀਮ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੂਹਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਿਫਟਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਉਸਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੂਹਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਿਫਟਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇਣਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਘਰ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਕਪਤਾਨ, ਅਤੇ ਗਰੁੱਪ ਜਾਂ ਸ਼ਿਫਟ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਟਰਾਫੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜੋ ਖਾਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਝਾਅ ਅੱਗੇ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹਾਂ, ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਖੁਦ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਜੋ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਦਿੱਲੀ
ਕਲਾਥ ਅਤੇ
ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕ੍ਰੰ:
ਲਿਮਿਟਿਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ.
ਕਪੂਰ
ਫਾਲਜ਼, ਜੇ.

ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਮੁਦਈ ਦੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਦਾ 25 ਅਗਸਤ, 1946 ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਨਿਚੋੜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਟੈਸਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ-

"ਇਸਦੇ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਪਸ਼ਟ ਖਾਲੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਹੈ, ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਡੋਫਰਾਂ ਅਤੇ ਹੈੱਡ ਡੋਫਰਾਂ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਧੇਰੇ ਵਿਆਪਕ ਸਰੀਰਕ ਮਿਹਨਤ ਪਰ ਬਿਹਤਰ ਮਾਨਸਿਕ ਰਵੱਈਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਰੀਰਕ ਊਰਜਾ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਕੁਸ਼ਲ ਵਰਤੋਂ।

ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਕੋਰਸ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ

- 1) ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਪੁਲਿਸਿੰਗ।
- (2) ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ।
- (3) ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ।

ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਸਮਝ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਡੋਫਰਾਂ ਅਤੇ ਹੈੱਡ ਡੋਫਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਥ
ਅਤੇ ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕ੍ਰੰ:
ਲਿਮਿਟਿਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ
ਫਾਲਜੋ, ਜੇ.

ਉਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਵੱਡਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਸਲ ਮੁਸ਼ਕਲ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਿਆਰ ਤੱਕ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਮੰਨ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਜਾਂ ਕੰਮ ਦੀ ਗਤੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਰਸ, ਉਸਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਕ੍ਰਮ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਨਿਰੰਤਰ ਪੋਲਿਸਿੰਗ ਹੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਤੱਕ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਪਿਨਿੰਗ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਤਿਰਲੋਕੀ ਨਾਥ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ 1 ਲਈ ਇਸ ਕਥਨ ਨੂੰ ਆਮ ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਆਖਰਕਾਰ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਵਣਜ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਰਤ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਿਰਤ ਪੂੰਜੀ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਿਰਫ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੀ ਕਿਰਤ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਸਿਰਫ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁੜ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਛਾਈ ਹੋਈ।

ਮੈਂ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਲੰਮੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਹਿਰਾਂ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸਕੀਮ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕਤਾ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਵਿਆਪਕ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ

ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਮੁਦਈ ਦੀ ਮਿੱਲ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਦਈ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸੰਭਾਵੀ ਬੱਚਤਾਂ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ਿਆਂ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ ਜੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਣਗੇ, ਮੁਦਈ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ।

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਥ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਮਿਲਜ਼ ਕੰ: ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ ਫਾਲਜ਼ੋ, ਜੇ.

ਕਪੂਰ, ਜੇ., ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਪਰ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਖਾਸ ਅੱਖਰਾਂ ਤੋਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਫਾਈਲ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪੀ. 2, ਪੀ. 3 ਅਤੇ ਪੀ. 4 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ 29 ਜਨਵਰੀ, 1946 ਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦੁਆਰਾ ਹੈ। ਦਾ - ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕੰਪਨੀ। ਪੰਨਾ 87 'ਤੇ ਚਿੱਠੀ ਦਾ ਹੇਠਲਾ ਹਿੱਸਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ-

ਕਪੂਰ, ਜੇ.

"** *ਭੁਗਤਾਨ ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਸਿਰਫ਼, ਪਰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਿੱਜੀ ਯਤਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਅਸਲ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਈ। ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਸਪਿਨਿੰਗ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਲਾਗਤ ਅਫਸਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ।"

ਪੱਤਰ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 3, ਕਪੂਰ ਦੁਆਰਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਪੰਨਾ 88 'ਤੇ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਚੱਲਦਾ ਹੈ-

"ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਸਪਿਨਿੰਗ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਕੋਸਟਿੰਗ ਅਫਸਰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਗੇ।"

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਬ
ਅਤੇ ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕ੍ਰੰ:
ਲਿਮਿਟਿਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ
ਕਪੂਰ ਜੇ.

ਕਿੰਨੀਆਂ ਆਰਥਿਕਤਾਵਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ।"

5 ਫਰਵਰੀ, 1946 ਨੂੰ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਪੀ. 4, ਦਾ ਪੱਤਰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਬਜਾਏ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਝਾਏ ਸਨ।

ਇਹ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੱਦ "ਬਾਹਰੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ" ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਡਰਾਫਟ-ਮੈਨਸ਼ਿਪ ਦੀ ਅਣਜਾਣਤਾ ਜਾਂ ਬੇਢੰਗੀ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਭੁੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮੂਰਕੋਕ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਬੋਵੇਨ, ਐਲ.ਜੇ. ਨੇ ਸਫ਼ਾ 68 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ-

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਵਪਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਪਾਰਕ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ- * ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਹਰੇਕ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਕੀ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਹੋਰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਕਿ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫਾਇਦੇ ਹੋਣੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਇਸ ਅਣਦੇਖੇ ਖਤਰੇ ਦੇ ਬੋਝ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਵਾਜਬ ਹੋਣ।'

(1) (1889) 14 ਪੀ.ਡੀ. 64

ਮੈਕੇ ਬਨਾਮ ਡਿਕ (1) ਵਿੱਚ, ਲਾਰਡ ਬਲੈਕਬਰਨ ਦੁਆਰਾ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਸੀ ਪਰ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਕਿ ਹਰੇਕ ਪਾਰਟੀ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕਰੱਸ਼ਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਸਨ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਇਹ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। 50,000 ਟਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਕਰੱਸ਼ਰ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜੋ ਸਿਰਫ 3 ਟਨ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਪਿੜਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਕੰਮ ਰੁਕ ਗਿਆ।

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਥ
ਅਤੇ ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕੁੰਃ
ਲਿਮਿਟਿਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ.
ਕਪੂਰ
ਕਪੂਰ ਜੇ.

ਹੈਮਲਿਨ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਵੁੱਡ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (2) ਵਿੱਚ, ਮੂਰਕੋਕ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਇਹ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਦੋਂ ਹੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ- ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕੇਸ ਦੇ ਖਾਸ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਜੋ ਸ਼ਰਾਬ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਨ, ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਮੁਦਈਆਂ ਦੁਆਰਾ 10 ਜੁਲਾਈ, 1885 ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ, 1895 ਤੱਕ ਕੁਝ ਖਾਸ ਫਰਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਰ ਸਾਲ ਵਸੂਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਔਸਤ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਮੁਦਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ। 1890 ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਮਿਆਦ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਕੰਮ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਣਗੇ।

(1)(1881) 6 ਏ.ਸੀ. 251, 263

(2) (1891) 2 ਕਿਊ.ਬੀ. 488

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਥ
ਅਤੇ ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕੁੰ:
ਲਿਮਿਟਿਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ

ਕਪੂਰ ਜੇ.

ਲਾਰਡ ਈਸ਼ਰ ਐਮ.ਆਰ. ਦੁਆਰਾ "ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜੋ ਸਾਰੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਚਿੰਤਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਰੀਗੇਟ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਕੰ. (1) ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਜਸਟਿਸ ਸਕ੍ਰਟਨ ਦੁਆਰਾ ਟੈਸਟ, ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਉਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਨਯੋਗ ਲਾਰਡ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ—

"ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਪਾਰਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ; ਭਾਵ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, 'ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ', ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, 'ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅਜਿਹਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ; ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ।' ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦੀ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਖੁਦ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਣ।

ਬਾਅਦ ਦੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਰਲਾ ਬਨਾਮ ਦੱਖਣੀ ਫਾਊਂਡਰੀਜ਼ (2), ਮੈਕਿਨਨ, ਐਲ.ਜੇ., ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਟੈਸਟ ਦਿੱਤਾ—

"ਜੇ ਮੈਂ ਇੱਕ ਲੇਖ ਤੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਮੈਂ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਫਿਰ ਕਿਹਾ: "ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕੁਝ ਇੰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਹਿਣ ਬਿਨਾਂ ਚਲਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ, ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣਾ ਸੌਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਰਾਹਗੀਰ ਆਪਣੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਲਈ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਸੁਝਾਉਂਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਆਮ 'ਓਹ, ਦੇ ਕੋਰਸ !". ਨਾਲ ਦਬਾਉਣਗੇ।

(1) (1918) 1 ਕੇ.ਬੀ. 592, 605

(2) (1939) 2 ਕੇ.ਬੀ. 206

ਮੂਰਕੋਕ (1) ਵਿੱਚ ਬੋਵੇਨ ਐਲ.ਜੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਮਾਨਯੋਗ ਲਾਰਡ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ-

*; ਪਰ ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਉਹ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਇਹ ਆਮ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਪਸੰਦੀਦਾ ਹਵਾਲਾ ਬਣਨਗੀਆਂ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬੇਸਬਰੀ ਜਦੋਂ ਮੂਰਕੋਕ (1), ਅਕਸਰ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਇਸ ਆੜ ਵਿੱਚ ਭੜਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

* ਚੈਸ਼ਾਇਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਪੰਨਾ 129 'ਤੇ ਮੂਰਕੋਕ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ-

"ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅਕਸਰ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਹਤਾਸ਼ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸਲਾਹ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ੱਕੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ।"

ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਹਿਵਾਕ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪਰ ਰੋਇਲ ਸਾਇਟਿਫਿਕ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟ ਲਿਮਿਟਿਡ (2) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਅਣਜਾਣ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਬਾਇਰਨ ਜੇ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰੈਗਰੀ ਬਨਾਮ ਫੋਰਡ (3) ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਪਰਸਪਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਭਾਵ "ਕਿ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ," ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੀਮਾ ਰਹਿਤ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣਾ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਹਰਜਾਨੇ ਅਤੇ ਲਾਗਤਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ।

(1) (1889) 14 ਪੀ.ਡੀ. 64

(2) (1946) 1 ਏ.ਈ.ਆਰ. 350

(3) (1951) 1 ਏ.ਈ.ਆਰ. 121

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਥ
ਅਤੇ ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕੁੰਃ
ਲਿਮਿਟਿਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ.
ਕਪੂਰ
ਕਪੂਰ ਜੇ.

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਥ
ਅਤੇ ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕੁੰ:
ਲਿਮਿਟਿਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ
ਕਪੂਰ ਜੇ.

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਚੈਸ਼ਾਇਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਟ ਹੈ। ਕੋਰਟ ਆਫ ਅਪੀਲ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ 'ਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਅਭਿਨੇਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਓਵਰਕੋਟ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੇਖ ਉਸ ਦੇ ਡਰੈਸਿੰਗ ਰੂਮ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਰਿਹਰਸਲ, ਡੀਯੋਗ ਬਨਾਮ ਸ਼ੇਨਬਰਨ (1) ਦੇਖੋ।

ਕੇ.ਸੀ. ਸੇਠੀਆ ਬਨਾਮ ਪਰਤਾਓਮੁੱਲ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ (2) ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ "ਠੇਕੇ-ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਟੇ ਦੇ ਅਧੀਨ" ਹੋਣ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਪਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਫਿਰ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਜੂਟ ਖਰੀਦਿਆ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਜਾਣਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ 1947 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਜੂਟ ਨਿਰਯਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇੱਕ ਕੋਟਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਪਣਾਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ "ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਾਲ" ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਿਪਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਤੋਂ ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਜੂਟ ਭੇਜਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ। ਜੇਨਕਿੰਸ ਐਲ.ਜੇ ਨੇ ਪੰਨਾ 59 'ਤੇ ਕਿਹਾ—

"ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ, ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਇੱਕ ਦਿੱਤੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰੋ।"

ਕੋਰਟ ਆਫ ਅਪੀਲ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਉਸ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ।

(1) (1946) 1 ਏ.ਈ.ਆਰ. 226

(2) (1950) 1 ਏ.ਈ., ਆਰ. 51

ਕਲਕੱਤੇ ਦੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਪ੍ਰਵੀ ਕੌਸਲ ਨੂੰ ਗਿਆ ਸੀ ਪ੍ਰਗਦਾਸ ਮਥੁਰਾਦਾਸ ਬਨਾਮ ਜੀਵਨਲਾਲ (1), ਜਿੱਥੇ ਡਿਫੈਂਡੈਂਟ-ਫਰਮ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਮੁਦਈ-ਕੰਪਨੀ ਪੇਨਾਂਗ ਕੁਆਲਿਟੀ ਟੀਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਲਕੱਤੇ ਵਿਚ ਇਹ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਾਪਾਨ ਨਾਲ ਜੰਗ ਛਿੜ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਅਣਪਛਾਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮੁਦਈ-ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਵੀ ਕੌਸਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਰਡਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੇਨਾਂਗ ਟੀਨ ਨੂੰ ਕਲਕੱਤਾ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ "ਅੱਗੇ ਡਿਲੀਵਰੀ ਲਈ" " ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਾਧਾਰਨ ਅਰਥ "ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਡਿਲੀਵਰੀ ਲਈ" ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੈਨਰੀਟਨ ਦੇ ਲਾਰਡ ਮੋਰਟਨ ਨੇ ਕਾਮਟੇਇਰ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਨਵਰਪੋਇਸ ਬਨਾਮ ਪਾਵਰ ਸੋਨ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (2) ਵਿੱਚ ਸਕ੍ਰਟਨ, ਐਲ.ਜੇ. ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ-

ਦਿੱਲੀ
ਕਲਾਥ ਅਤੇ
ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕੰ:
ਲਿਮਿਟਿਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ.
ਕਪੂਰ
ਕਪੂਰ ਜੇ.

"ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਮਿਆਦ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਧਿਰ, ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਮਿਆਦ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਦੀ- ਸ਼ਾਮਿਲ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਿਆਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇੰਨੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।"

ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ-

(1) ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1948 ਪੀ.ਸੀ. 217 8

(2)(1920) 1 ਕੇ.ਬੀ. 868, 899

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਥ
ਅਤੇ ਜਨਰਲ
ਮਿਲਜ਼ ਕੁੰਃ
ਲਿਮਿਟਿਡ
ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ
ਕੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ

(2) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੁਝ ਸਪਸ਼ਟ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ; ਜਾਂ

ਕਪੂਰ ਜੇ.

(3) ਇਹ ਕੁਝ ਇੰਨਾ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਰੇ ਚਲਦਾ ਹੈ।

ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਮੂਰਕੌਕ (1) ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਟ ਹੈ।

ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ, ਜੇ, ਗੰਗਾ ਸਰਨ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਚਰਨ-ਰਾਮ ਗੋਪਾਲ (2), ਪੰਨਾ 42 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ—

"ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 32 ਅਤੇ 56— ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਮੁਖਰਜੀ, ਜੇ., ਸਤਿਆਬਰਤ ਘੋਸ਼ ਬਨਾਮ ਮੁਗਨੀਰਾਮ ਬੰਗੁਰ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (3) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਫਿਰ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਆਖਰੀ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਭਾਰਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਇਹ ਉਸੇ 'ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(1) (1889) 14 ਪੀ.ਡੀ. 64

(2) 1952 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 36

(3) 1954 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 310

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਿਗਰਾਨੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਦਿੱਲੀ ਕਲਾਥ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਮਿਲਜ਼ ਕੁੰਃ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਜੱਜ ਬਣਾ ਕੇ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਕ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਬਿਲਕੁਲ ਚੁੱਪ ਸੀ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਸੁਝਾਅ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਬੇਤੁਕੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋਣੇ ਸਨ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸਨ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਭਾਵ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ।

ਕਪੂਰ ਜੇ.

ਮੇਰੇ ਮਾਨਯੋਗ ਭਰਾ ਦੁਆਰਾ ਕਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਲਈ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ.

ਫਾਲਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕਪੂਰ ਜੇ.ਜੇ.ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਮੈਨੇਜਰ, ਹੋਟਲ ਇੰਪੀਰੀਅਲ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, -
ਪਟੀਸ਼ਨਰ.

ਬਨਾਮ

ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ।
1955 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰ. 189-ਡੀ

ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ (1947 ਦਾ XIV)-ਸੈਕਸ਼ਨ 2(k), 10(1)(c) ਅਤੇ 12(5)-ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹਵਾਲਾ-ਕੀ ਧਾਰਾ 10(1) ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਵੈਧ ਹੈ, ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ

1955

25, ਨਵੰਬਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਦੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਕਬਾਲ ਕੌਰ
(ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ)